

USTRÓJ SAMORZĄDU

Objęcie funkcji przez samorządowców po wyborach

Samorządowcy wybrani w powszechnych wyborach, aby rozpocząć wykonywanie funkcji, muszą złożyć ślubowanie. Niektórzy radni pracujący w samorządowych instytucjach mają obowiązek wcześniej złożyć wnioski o urlop bezpłatny.

Radni uzyskują mandat, gdy następuje ogłoszenie wyników wyborów. Podobnie jest w przypadku wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (dalej: wójtów).

Jednak aby rozpocząć wykonywanie zadań, samorządowcy muszą złożyć ślubowanie. Do tego czasu mandaty radnych i wójtów pozostają *de facto* w zawieszeniu. Nie mają uprawnień przysługujących radnym czy wójtom, nie wykonują ich obowiązków.

Ślubowanie radnego

Radny powinien złożyć ślubowanie **na pierwszej sesji nowo wybranej rady lub sejmiku**, jeżeli jest na niej obecny. Wynika to pośrednio z przepisów regulujących ślubowanie radnych (art. 23a ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym; dalej: ustawa o samorządzie gminnym, art. 20 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym; dalej: ustawa o samorządzie powiatowym i art. 22 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa; dalej: ustawa o samorządzie województwa). Stanowią one, że radni nieobecni na pierwszej sesji rady lub sejmiku składają ślubowanie na pierwszej sesji, na której są obecni.

Radni gmin muszą ślubować w ten sposób, że po odczytaniu roty wywoływani kolejni radni powstają i wypowiadają słowo „ślubuję”, mogą też dodać „Tak mi dopomóż Bóg”. W przypadku radnych powiatów i województw przepisy nie regulują sposobu ślubowania.

Pierwszą sesję nowo wybranej rady lub sejmiku powinien zwołać przewodniczący **rady (sejmiku) poprzedniej kadencji** na dzień przypadający w ciągu siedmiu dni po ogłoszeniu zbiorczych wyników wyborów do rad na obszarze całego kraju. Jeżeli tego nie uczyni, sesję zwołuje komisarz wyborczy na dzień przypadający w ciągu 21 dni po ogłoszeniu zbiorczych wyników (art. 20 ustawy o samorządzie gminnym, art. 15 ustawy o samorządzie powiatowym i art. 21 ustawy o samorządzie województwa). Termin siedmiu dni na zwołanie pierwszej sesji nowo wybranych rad należy liczyć od dnia ogłoszenia obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej (dalej: PKW) w Dzienniku Ustaw o zbiorczych wynikach wyborów do rad na obszarze kraju (wyjaśnienia PKW z 15 listopada 2006 r. dotyczące zwołania pierwszej sesji rad wybranych w wyborach przeprowadzonych 12 listopada 2006 r., pismo nr ZPOW 703-328/06).

Ślubowanie wójta

Ślubowanie wójta odbywa się na sesji rady gminy. Sesję powinien zwołać przewodniczący rady na dzień przypadający w ciągu siedmiu dni od ogłoszenia wyniku wyborów wójta (art. 29a ustawy o samorządzie gminnym). Jeżeli tego nie uczyni, sesję zwołuje komisarz wyborczy w ciągu 21 dni po ogłoszeniu wyniku wyborów.

Bieg siedmiodniowego terminu w tym przypadku rozpoczyna się od dnia ogłoszenia, po drugiej turze wyborów, obwieszczenia PKW w Dzienniku Ustaw o zbiorczych wynikach wyborów wójtów na terenie całego kraju. Jeżeli w gminie doszłoby do przesunięcia drugiej tury wyborów o dwa tygodnie, termin siedmiu dni rozpoczyna się od dnia ogłoszenia uzupełnienia do obwieszczenia PKW w Dzienniku Ustaw o wynikach wyborów wójta (wyjaśnienia PKW z 20 listopada 2006 r. dotyczące terminu na składanie wniosków o urlop bezpłatny oraz trybu postępowania i ogłaszania wyników wyborów wójtów,

burmistrzów i prezydentów miast w sytuacji odroczenia ponownego głosowania o dalszych 14 dni, pismo nr ZPOW 703-340/06).

W art. 29a ustawy o samorządzie gminnym określono treść ślubowania wójta. Nie został natomiast uregulowany sposób ślubowania.

Urlop bezpłatny dla radnego

Radny, który przed uzyskaniem mandatu wykonywał pracę w ramach stosunku pracy w urzędzie gminy, starostwie powiatu lub urzędzie marszałkowskim województwa, w którym uzyskał mandat, **ma obowiązek złożyć wniosek o urlop bezpłatny.**

Wymóg taki dotyczy też nowo wybranego radnego:

- gminy – wykonującego funkcję kierownika lub zastępcy kierownika w jednostce organizacyjnej tej gminy,
- powiatu – pełniącego funkcję kierownika jednostki organizacyjnej tego powiatu,
- województwa – zatrudnionego na stanowisku kierownika wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej w tym województwie (art. 24b ustawy o samorządzie gminnym, art. 24 ustawy o samorządzie powiatowym i art. 26 ustawy o samorządzie województwa).

Wniosek o urlop bezpłatny należy złożyć w terminie siedmiu dni od dnia ogłoszenia wyniku wyborów przez właściwy organ wyborczy i jednocześnie przed złożeniem ślubowania. Według PKW termin siedmiu dni powinien być liczony od dnia ogłoszenia obwieszczenia PKW w Dzienniku Ustaw o zbiorczych wynikach wyborów do rad na obszarze kraju (wyjaśnienia PKW z 20 listopada 2006 r. dotyczące terminu na składanie wniosków o urlop bezpłatny oraz trybu postępowania i ogłaszania wyników wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w sytuacji odroczenia ponownego głosowania o dalszych 14 dni, pismo nr ZPOW 703-340/06).

Pracodawca ma obowiązek udzielić takiego urlopu na okres sprawowania mandatu radnego, a radnemu gminy i województwa, także przez 3 miesiące po jego wygaśnięciu.

PRZYKŁAD

Pan Marian tuż po wyborach, w których zdobył mandat radnego gminy, przed pierwszą sesją rady wyjechał do pracy za granicą na pół roku. Przez ten czas nie będzie uczestniczył w sesjach rady. Czy dopiero za pół roku może zacząć wykonywać mandat radnego?

Tak. Przepisy nie określają, po jakim czasie od wyborów radny musi zacząć brać udział w sesjach rady. Ważne jest, aby złożył ślubowanie na pierwszej sesji, na której był obecny.

Z orzecnictwa

Aby ocenić, czy zachowanie radnych powiatu odpowiadało wymogom „złożenia ślubowania” należy zastanowić się nad istotą ślubowania. Ślubowanie radnego to oświadczenie wiedzy i woli zainteresowanego, z którego wynika, że znane mu są obowiązki związane z funkcją radnego i że wykonania tych obowiązków się podejmuje. W konsekwencji uznać należy, iż ślubowanie jest skuteczne, jeżeli zostało złożone w taki sposób (w takich okolicznościach), że wiadomym dla innych radnych jest, iż składający ślubowanie zna treść jego roty i oświadcza, że rotę tej będzie przestrzegał.

W sytuacji, gdy rota została wcześniej odczytana przez sześciu radnych, złożenie ślubowania przez pozostałych radnych, w taki sposób, że mając „przed sobą” tekst ślubowania składali oświadczenie: „ślubuję”, z dodatkiem zdania: „Tak mi dopomóż Bóg”, odpowiada wymogom istoty ślubowania.

Wyrok WSA w Białymstoku z 19 kwietnia 2007 r., sygn. akt II SA/Bk 204/07

Z orzecnictwa

Zakaz łączenia funkcji radnego powiatu z zatrudnieniem na stanowisku kierownika powiatowej jednostki organizacyjnej obejmuje również zatrudnienie na innej podstawie niż stosunek pracy (np. na podstawie kontraktu menedżerskiego). Zobowiązanie radnego do złożenia wniosku o urlop bezpłatny obejmuje także wniosek radnego menedżera kierującego jednostką organizacyjną powiatu o wyrażenie zgody na zaprzestanie kierowania tą jednostką w okresie pełnienia funkcji radnego. W praktyce oznaczałoby to najczęściej rozwiązanie kontraktu menedżerskiego.

Wyrok NSA z 7 kwietnia 2000 r., sygn. akt [II SA 2253/99](#)

Jarosław Żarowski

Podstawy prawne

- Ustawa z 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (j.t. Dz.U. z 2010 r. nr 176, poz. 1191)
- Ustawa z 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (j.t. Dz.U. z 2010 r. nr 176, poz. 1190)
- Ustawa z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (j.t. Dz.U. z 2001 r. nr 142, poz. 1592; ost.zm. Dz.U. z 2010 r. nr 106, poz. 675)
- Ustawa z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (j.t. Dz.U. z 2001 r. nr 142, poz. 1590; ost.zm. Dz.U. z 2010 r. nr 106, poz. 675)
- Ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz.U. z 2001 r. nr 142, poz. 1591; ost.zm. Dz.U. z 2010 r. nr 106, poz. 675)

Tekst pochodzi z 23 nr [Gazety Samorządu i Administracji](#). Pełna treść cytowanego orzecnictwa pochodzi z serwisu [INFOR LEX Administracja](#).